

רשומות

הצעות חוק

15 ביולי 2002

3170

ר' באב התשס"ב

עמוד

הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון מס' 4) (הטבות, הכנסה, גמלאות ונבטים), התשס"ב-2002 880

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת העליה הקלוטה והתפוצות של הכנסת:

**הצעת חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם (תיקון מס' 4)
(הטבות, הכנסה, גמלאות ונכסים), התשס"ב-2002***

- תיקון סעיף 1. בחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק העיקרי), בסעיף ז(א) במקום ההגדרה "הכנסה" יבוא:
- "הכנסה" - הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה¹, לרבות הכנסה מנכס, ואולם לא ייחשבו כהכנסה -
- (1) תגמול עיקרי כמשמעותו בסעיף 10;
 - (2) קצבת ילדים כמשמעותה בפרק ד' לחוק הביטוח;
 - (3) מענק חודשי המשולם על ידי הסוכנות היהודית לארץ ישראל, לאסיר ציון, מכוח תקנון תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם;
 - (4) תשלום לפי ההסכם מיום 9 באוקטובר 1992, שנחתם בידי שר האוצר הפרדלי של גרמניה ובידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה; "הכנסה מנכס" - הכנסה מנכס כהגדרתו בסעיף 9(ג) לחוק הבטחת הכנסה; לענין זה יראו נכס גם סכום כסף העולה על הסכום שאינו מובא בחשבון כהגדרתו בסעיף 9(ג) האמור אף אם לא מופקת ממנו הכנסה בפועל².
- תיקון סעיף 2. בסעיף 2 לחוק העיקרי, בסופו יבוא:
- "ה) לענין סעיף זה, "הרוג מלכות" - לרבות מי שלפני קום המדינה הוצא להורג או הומת בידי שלטונות מדינה זרה בגלל פעילותו הציונית.
- תיקון סעיף 3. בסעיף 3 לחוק העיקרי, אחרי "כהרוג מלכות" יבוא "כהגדרתו בסעיף 2(ה)".

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 14 לחוק מזכה בן משפחה של הרוג מלכות בתגמול.
מוצע כי גם מי שלפני קום המדינה הוצא להורג או הומת בידי שלטונות מדינה זרה בגלל פעילותו הציונית יזכה כהרוג מלכות ויוענק לבן משפחתו עיטור ואולם לא יהיה תגמול בצדה של הכרה כאמור.
סעיפים אסיר ציון זכאי מכוח סעיף 11 לחוק 1 ו-4 לתגמול לפי הכנסה. גובה התגמול תלוי בכמה גורמים:
- מצבו המשפחתי של אסיר ציון;
- אסיר ציון יחיד זכאי ל-50% מהתגמול שניתן על בסיס נכות (להלן - התגמול העיקרי);
- אסיר ציון שיש לו בן זוג זכאי ל-75% מהתגמול העיקרי.

מ ב ו א

אסירי ציון וכני משפחותיהם, וכן בני משפחותיהם של הרוגי מלכות, זכאים, מכוח חוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק), להכרה, לקבלת עיטור ולהתגמולים.
סעיפים סעיף 1 לחוק מגדיר הרוג מלכות ככל אחד 2, 3 ו-5 מאלה:
(1) מי שלאחר קום המדינה הוצא להורג או הומת בידי שלטונות מדינה זרה בגלל פעילותו הציונית;
(2) מי שלאחר קום המדינה הוצא להורג או הומת בארץ אויב, בידי שלטונות אותה ארץ או בידי ארגון עוין, בגלל זיקתו לישראל או בגלל יהדותו או בגלל יחסי האיבה של אותה ארץ כלפי ישראל.

* הצעות חוק מס' 1310/פ-1401; הועברו לוועדה ביום י' בחשון התשס"א (8 בנובמבר 2000).
¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 205; התשנ"ח, עמ' 324.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 120.

4. בסעיף 11 לחוק העיקרי -

תיקון סעיף 11

(א) בסעיף קטן (א), במקום ההגדרה "הכנסה מרבית" יבוא:

"הכנסה מרבית" - אחד מאלה:

(1) לגבי מי שאין לו בן זוג - הכנסה בסכום השווה ל-20% מהשכר הממוצע;

(2) לגבי מי שיש לו בן זוג - הכנסה, שלו ושל בן זוגו, בסכום השווה ל-30% מהשכר הממוצע;

"השכר הממוצע" - כמשמעותו בסעיפים 1 ו-2 לחוק הביטוח;

(ב) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) אסיר ציון יהיה זכאי לתגמול (להלן - תגמול לפי הכנסה) בסכום השווה ל-60% מהתגמול העיקרי המלא אם אין לו בן זוג, ובסכום השווה ל-90% מהתגמול העיקרי המלא אם יש לו בן זוג";

(ג) בסעיף קטן (ג), במקום "מחצית סכום ההכנסה" יבוא "סכום השווה ל-60% מסכום ההכנסה".

תיקון סעיף 14

5. בסעיף 14(1), בסופו יבוא "למעט הרוג מלכות בהגדרתו בסעיף 2(ה)".

הוספת סעיפים
17 עד 20

6. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:

17. אגרת טלוויזיה. (א) אסיר ציון זכאי להנחה בשיעור של 50% בתשלומי מלוא האגרה בעד החזקת מקלט טלוויזיה לפי חוק רשות השידור, התשכ"ה-1965.³

דברי הסבר

סעיף 11 אף קובע את הכלל ולפיו כאשר הכנסות של אסיר ציון עוברת סף מסוים (להלן - סף ההכנסות המרבית), הרי שגובה התגמול לפי הכנסה בעבורו יקוזז בהתאם לנוסחת הקיזוז הקבועה בחוק, במקום התגמול המקורי שהיה אסיר ציון זכאי לו, ישולם רק סכום השווה להפרש שבין מחצית סכום ההכנסה העולה על ההכנסה המרבית, לבין סכום התגמול המקורי.

מוצע לקבוע כי הקיזוז יהיה גדול יותר ובמקום 50% מן ההכנסה העולה על סף ההכנסה המרבית, ייעשה הקיזוז על בסיס של 60% מההכנסה האמורה.

מנגד וכדי להגדיל את סכום התגמול המשולם לאסירי ציון, מוצע לקבוע כי סף ההכנסה המרבית יהיה גבוה יותר, כמפורט להלן:

לגבי אסיר ציון שאין לו בן זוג, סף ההכנסה המרבית יעמוד על 20% מהשכר הממוצע במשק (במקום 16% מהשכר הממוצע במשק היום).

לגבי אסיר ציון שיש לו בן זוג, סף ההכנסה המרבית יעמוד על 30% מהשכר הממוצע במשק (במקום 18% מהשכר הממוצע במשק היום).

המשמעות היא כי יופסק הקיזוז של התגמול לפי הכנסה לגבי חלק מאסירי ציון שהכנסתם עברה את סף ההכנסה המרבית.

בהקשר זה מוצע להגדיל את גובה התגמול לפי הכנסה ולקבוע כי אסיר ציון יהיה זכאי ל-60% מהתגמול העיקרי, וכי אסיר ציון שיש לו בן זוג יהיה זכאי ל-90% מהתגמול העיקרי.

שנית, תלוי גובה התגמול בהכנסתו של אסיר ציון. התגמול פוחת ככל שהכנסתו גבוהה יותר.

סעיף 1 לחוק קובע כי הכנסה היא הכנסה מהמקורות המפורטים בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה. מוצע לקבוע כי לצורך בחינת הכנסותיו של אסיר ציון תחושב גם הכנסה מנכס או מסכום כסף.

יחד עם זאת, הסעיף האמור קובע כי ישנן הכנסות שלא יחושבו לצורך בחינתו הכלכלית של מקבל התגמול. בין שאר ההכנסות שאין מתחשבים בהן מצויים התגמול לאסיר ציון הניתן לו על בסיס נכות, וקצבת ילדים לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.

מוצע לקבוע כי חריג נוסף לחישוב ההכנסה יהיה תשלום לפי ההסכם מיום 9 באוקטובר 1992, שנחתם בידי שר האוצר הפדרלי של גרמניה ובידי ועדת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה.

³ ס"ח התשכ"ה, עמ' 106.

(ב) ההנחה לפי סעיף זה חינתן גם כאשר רק אחד מבני הזוג, המתגוררים באותה יחידת דיור שבה נמצא מקלט הטלוויזיה, הוא אסיר ציון.

(ג) לענין סעיף זה, "אסיר ציון" - אסיר ציון שהתקיימו בו כל אלה:

- (1) הוא זכאי לתגמול לפי הכנסה כמשמעותו בסעיף 11;
- (2) בתכופ להגשת התביעה לקבלת תגמול כאמור בפסקה (1), השתלמה לו גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה בעד תקופה של שישה חודשים לפחות.

117.ג. (א) אסיר ציון זכאי להנחה בתשלומי ארנונה החלים על הדירה המשמשת למגוריו כשיעור של 100%; עלה שטח דירת המגורים על 100 מ"ר, תינתן ההנחה רק לגבי 100 מ"ר.

(ב) ההנחה לפי סעיף זה תינתן גם כאשר רק אחד מבני הזוג, המתגוררים באותה יחידת דיור החייבת בתשלומי ארנונה, הוא אסיר ציון.

(ג) לענין סעיף זה, "אסיר ציון" - כהגדרתו בסעיף 17(ג).

117.ד. (א) אסיר ציון זכאי להנחה בעד תרופות הכלולות בסל שירותי הבריאות כאמור בסעיף 8(ז) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

(ב) לענין סעיף זה, "אסיר ציון" - כהגדרתו בסעיף 17(ג), שהוא אזרח ותיק כהגדרתו בחוק האזרחים הותיקים, התש"ן-1989.⁴

117.ה. אסיר ציון הזכאי להטבה לפי סעיפים 17 עד 17ד, ובאותו ענין שבתחומי ההטבה זכאי להטבה גם לפי כל דין אחר, זכאי להטבה אחת בלבד כשיעור הגבוה מביניהן.

7. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:

"פרק ד':
מענק לתלויים של אסיר ציון שנפטר לפני יום י"ג בטבת התשנ"ט (1 בינואר 1999).

117.ו. (א) אלמנתו בשעת פטירתו של אסיר ציון, שהוכר לפי הוראות חוק זה, ושנפטר לפני יום י"ג בטבת התשנ"ט (1 בינואר 1999), תהיה זכאית למענק בסכום השווה לכפל המענק המשתלם לפי סעיף 310 לחוק הביטוח.
מענק לתלויים של אסיר ציון שנפטר לפני י"ג בטבת התשנ"ט (1 בינואר 1999)

ד ב ר י ה ס ב ר

הוספת התגמול לפי הכנסה מכוח החוק שללה את זכאותם של אסירי ציון לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, שכן התגמול לפי הכנסה ניתן אף הוא על בסיס כלכלי, ובמקביל הביאה להפסקת מתן ההטבות הנלוות לאותם אסירי ציון.

מוצע לקבוע כי אסיר ציון שזכאי לתגמול לפי הכנסה וערב זכאות זו קיבל הבטחת הכנסה, במשך שישה חודשים לפחות, יהיה זכאי להטבות הנלוות, ובלבד שיימנע מצב של כפל הטבות.

סעיף 6 כאמור, בהתאם להוראות סעיף 11 לחוק, זכאי אסיר ציון לתגמול לפי הכנסה. ערב קיומו של הסעיף האמור, היו חלק מאסירי ציון זכאים לגמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980. מכוח הוראות חוק הבטחת הכנסה, היו זכאים אותם אסירי ציון להטבות נוספות, וביניהן, הנחה בתשלום אגרת טלוויזיה, בתשלומי ארנונה ובריכות תרופות (להלן - ההטבות הנלוות).

⁴ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.

⁵ ס"ח התש"ן, עמ' 26.

- (ב) (1) נפטר אסיר ציון שמתקיים בו האמור בסעיף קטן (א), ואין אלמנה הזכאית למענק זה לפי סעיף זה, יהיו כל ילדיו בשעת פטירתו זכאים יחד למענק כאמור בסעיף קטן (א).
- (2) לענין תשלומים לפי סעיף זה, דין אלמן כדין אלמנה.
- (ג) שולם בשל פטירתו של אסיר ציון לילדיו או לאלמנתו מענק לפי סעיף 310 לחוק הביטוח או לפי סעיף 15 לחוק הבטחת הכנסה, יופחת סכום המענק ששולם כאמור מסכום המענק המשתלם לפי סעיף זה.

הוספת סעיפים
25א ו-25ב

8. אחרי סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא:

- 25א. לא תשולם גמלה פחותה משיעור או מסכום שיקבע השר בתקנות.
- 25ב. (א) פועלם של אסירי ציון יצוין במועד קבוע מדי שנה, על פי הוראות שתקבע הממשלה (בסעיף זה – יום ציון פועלם של אסירי ציון).
- (ב) יום ציון פועלם של אסירי ציון יחול ביום
ואולם אם חל יום ציון פועלם של אסירי ציון ביום חג, מנוחה או שבתון, או ביום זיכרון או ציון ממלכתי, או ביום שלפני אחד הימים כאמור, רשאית הממשלה לקבוע שיום ציון פועלם של אסירי ציון יחול סמוך ליום

תיקון סעיף 26

9. האמור בסעיף 26 יסומן "א" ואחריו יבוא:

- (ב) השר, באישור ועדת העליה הקליטה והתפוצות של הכנסת, רשאי לקבוע –
- (1) כללים בדבר חישוב הסכומים שיראו אותם כהכנסה מנכס כהגדרתה בסעיף ו(א), לרבות נסיבות שבהן יובא בחשבון לענין חישוב ההכנסה של מי שהוכר כאסיר ציון גם נכס של ילדו הנמצא בהזקתו;
- (2) נסיבות שבהן יראו נכס שהועבר לאחר כשייך למעביר הנכס, ואת דרכי חישוב ההכנסה מנכס שהועבר.

ד ב ר י ה ס ב ר

- סעיף 7** בהתאם להוראות סעיף 17 לחוק, זכאית אלמנתו של אסיר ציון למענק פטירה ולתגמול בשיעור של 60% מסכום התגמולים ששולמו מכוח החוק לנפטר בתכוף לפני פטירתו. הוראות אלה של סעיף 17 נכנסו לתוקפן בשנת 1999. עד לכניסת ההוראות לתוקף, היו האלמנות האמורות זכאיות להטבה שנתן החוק במתכונתו המקורית, שהיתה מענק חד פעמי בסכום השווה לתגמול החדשי האחרון שקיבל בן זוגן כפול שש. יחד עם זאת, אלמנות רבות לא זכו לממש את המענק האמור, שכן קבלתו הותנתה בכך שהאלמנה לא קיבלה מענק פטירה בשל פטירת בעלה.
- סעיף 8** מוצע לקבוע יום ציון לפועלם של אסירי ציון במועד קבוע, מדי שנה, על פי הוראות שתקבע הממשלה.

** מועד התחילה ייקבע בעת דיוני הועדה לקריאה שניה ושלישית.

10. בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (בחוק זה - חוק ביטוח בריאות ממלכתי), בסעיף 8 -

(1) בסעיף קטן (א1)(ג3), אחרי "לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980" יבוא "בחוק זה - חוק הבטחת הכנסה) או לפי סעיף 11 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992, ובלבד שהשתלמה לחבר בתכופ להגשת התביעה לקבלת תגמול לפי הסעיף האמור גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה בעד תקופה של שישה חודשים לפחות";

(2) במקום "לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980" יבוא "לפי חוק הבטחת הכנסה או לפי סעיף 11 לחוק תגמולים לאסירי ציון ולבני משפחותיהם, התשנ"ב-1992, ובלבד שהשתלמה לחבר בתכופ להגשת התביעה לקבלת תגמול לפי הסעיף האמור גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה בעד תקופה של שישה חודשים לפחות".

11. סכום הפסד ההבנסות שייגרם לקופות החולים בשל הוראות סעיף 9 ייתוסף לעלות הסל לקופות כמשמעותה בסעיף 9(א1)(ג3) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי. מימון

12. (א) תחילתו של חוק זה ביום (להלן - יום התחילה). תחילה ותחילה
(ב) לא תשולם ולא תינתן הטבה לפי ההוראות המפורטות בעד התקופה שקדמה ליום התחילה:

- (1) סעיף 1 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 1 לחוק זה;
- (2) סעיף 11 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 4 לחוק זה;
- (3) סעיפים 17 עד 17 לחוק העיקרי בנוסחם בסעיף 6 לחוק זה.

ד ב ר י ה ס ב ר

לשנה. ההערכה האמורה מתבססת על אומדן ולפיו מספר האלמנות שיהיו זכאיות למענק פטירה כאמור בסעיף 17 ו10 הוא 150, והיא תשתנה ככל שישתנה מספר האלמנות הזכאיות למענק כאמור.

הועדה מציעה כי המימון יבוא מהקטנת סעיף הרזרבה בתקציב המדינה.

חבר הכנסת: אליעזר כהן, סופה לנדבר, רומן ברונפמן, יצחק גאגולה, ישראל כץ, נחום לגנטל, ענת מאור, מיכאל נודלמן, נסים זאב, יאיר פרץ, יובל שטייניץ, ויצמן שורי

כן מוצע לקבוע כי לא תשולם גמלה מכוח החוק שהיא פחותה משיעור או מסכום שיקבע השר בתקנות. מדובר במצבים שבהם, למשל בשל קיזון, זכאי אסיר ציון לגמלה של שקלים בודדים, ותשלומה גורר עלויות גבוהות הרבה יותר למערכת.

האוצר מסכים להערכת המוסד לביטוח לאומי ולפיה עלות החוק היא כ-3.5 מיליון שקלים חדשים